

Leerplan fictie SLO een leerplan?

1 januari 1995

Auteur: Ineke Haykens

Volume: 26

Nummer: 3

Pagina's: 110-114

Documenten

- [moer_jrg26_022.pdf](#)

dit hangt vermoedelijk samen met de manier waarop recensies waarop uitingen worden samengesteld een spreker kent aan de betekenis die hij wil uiten eerst een grammaticale structuur toe en daarna en daarvan afhankelijk ook een intonatiecontour. Ineke Haykens' tour pas daarna worden de inhoudswoorden en vervolgens de voor- en achtervoegsels en leerplan fictie SLO-functiewoorden gekozen en uiteindelijk worden de aanwijzingen voor de uitspraak articulerend en de leerplantorische waarden toegevoegd. O'Carroll (1986) wanneer een spreker wel de woorden al heeft gekozen en de zin begint te uiten voordat hij klaar is met het kiezen voor een bepaalde grammaticale structuur ligt ook de blauwdruk Martien de Boer, Dick Prak, Eric Wagenrants voor de intonatie van de zin nog niet klaar. De fictie in de basisvorming een leerplan en zin zal klinken als losse woorden en zinsdelen. Schede (1993) zonder duidelijke structuur een duidelijke verschenen in Tsjip tijdschrift voor literaire vorming grammaticale structuur is dus onmisbaar voor mijn december 1993 nr 3 4 68 blz het toekennen van een acceptabele intonatiecontour het valt niet te ontkennen door het redactie 6 hoe is het mogelijk in het begin lijkt het zo nele voorwoord van Wam de Moor eind dom maar het werkt echt je kan het ritme redacteur van Tsjip en het feestelijk gevoel onmogelijk nog vergeten van Koos Nawinkels voorzitter van de stichting promotie literatuuronderwijs zijn de literatuurverwachtingen bij het lezen van het leerplan fictie in de basisvorming zeer hoog gespannen. Bolinger (1961) forens of English Harvard harvard universiteit press 1961 de Moor juist omdat naar onze mening het leerplan dat de SLO-medewerkers Dick Prak, Carroll, D'W, Psychologie of Language Belmont, Martien de Boer en Eric Wagenrants hebben ontwikkeld zo sterk het plezier in het lezen in het oog houdt. Achter we hun werk van een chunked methodenrol of intonatiebelang dat verder reikt dan het schoolvak in communicative competence and nederlands ja verder dan de school proficiency in the modern language journal lezing van het leerplan vroeg ik mij af hoe (1988) 72 p 29 5 3 0 3 Wam de Moor zo enthousiast kan zijn hij betreurd het destijds dat het project we rekenaars en j uitgesproken nederlands groningen met boeken ook SLO-verschillende publicaties wolters noordhoff (1991) in de jaren tachtig niet resulteerde in een longitudinaal leerplan volgens mij heeft dit Collier, R. J. Hart, Curson, Nederlandse intonatie leerplan daar ook niets van t. Eindhoven, Iro (1978) Nawinkels een

feestelijk gevoel kwam over me toen ik de tekst van bijgaand leerplan bij Gilbert J. B. Clear, uitgeverij Cambridge University Press, 1984, vond. Niet alleen is nu sinds de invoering van de universitaire press 1984 de basisvorming literatuuronderwijs in het hele voortgezet onderwijs verplicht, maar ook de Nederlandse taalcode is nu een echt leerplan voor gemaakt en niet alleen een rangvoorschrift voor de taaligen alleen, maar een theoretische beschrijving van de taal. Meulenhoff Educatief, 1990, dat onderwijs niet een praktisch leerplan waarin voldoende voorbeelden zijn opgenomen om de gebruiker een concreet voorstel te bieden, maar een opzet van het leerplan. Nawinkels plaatst vervolgens een aantal opmerkingen die de indruk wekken dat het leerplan bestaat uit de volgende onderdelen, nog wel enige steun kan gebruiken om delen in hoofdstuk 1 te geven. De auteurs aan goed duidelijk te maken wat de uitgangspunten hoe dit leerplan tot stand is gekomen en wat ten ware geen literatuurleerplan, maar een karakter van het leerplan is niet een fictie, volgens Nawinkels een bedoeld om taalboek of vakrooster op het terrein van de reeds langer gebied van fictie te vervangen, wel kan het bestaande begrip literatuur op te gebruikt worden als aanvulling op het taalboek en wel naar twee kanten toe worden gebruikt, als vulling voor het rooster, ook is ook verhalen op tv en video onder verstaan het leerplan bruikbaar bij het opdoen van de maatstaf van esthetische kwaliteit is los ideeën zowel voor de start van een fictie gelaten, maar overigens na het doornemen curriculum als voor aanpassing van bestaand van het leerplan heb je de indruk dat fictie in het onderwijs en voor incidenteel te veranderen zich hoofdzakelijk afspeelt op de televisie, waarvan de gevolgen die volgens mij niet voort in hoofdstuk 2 bespreken de auteurs de doen komen uit de literatuurdidactiek, zoals lenen van fictie in het onderwijs moet Nawinkels stelt maar uit een bepaalde richting fictie toegankelijk maken, drempels verlagen, tusschen die literatuurdidactiek, bovendien of wegnemen door er aan te werken dat de is nog steeds volgens Nawinkels een voorleerlingen schrift uit de basisvorming dat het onderwijs leren wat fictie is moet uitgaan van en aansluiten bij de leefwereld in aanraking komen met diverse soorten fictie, wereld van de leerlingen, maar waarom beter fictie beter leren begrijpen, kent dit dat de esthetische kwaliteit moet bewuster leren omgaan met fictie, p. 16 worden losgelaten, wat is er eigenlijk op in hoofdstuk 3 wordt de leerstof die uit deze esthetische kwaliteit tegen doelen is af te leiden beschreven, deze leerstof een andere ontwikkeling die Nawinkels toe is verdeeld over 20 leerstofonderdelen die juist en die volgens hem een duidelijke weer zijn geordend binnen 4 afdelingen, wat neerslag in dit leerplan heeft gevonden is de is fictie in 3 soorten fictie, 4 t m z t fictie ontwikkeling van onderwijzen naar lezen begrijpen, en 12 t m 18 en bewust omgaan met fictie van frontaal klassikaal lesgeven naar zelf leren, zie 19 en 20 van alle 20 onderdelen wordt de door doen, p. 5 het is niet duidelijk op wel inhoud geschets, ten deze wordt vervolgens de gronden Nawinkels het literatuuronderwijs geïllustreerd met een aantal lessuggesties, welhaast automatisch associeert met klassikaal hieronder volgt ter illustratie een aantal van lesgeven deze onderdelen steeds voorzien van de eerste de auteurs van dit leerplan willen ook lessuggesties wegen aangeven waarlangs de docent zijn in fictie, non fictie en werkelijkheid, stal

op leerlingen zelf aan het werk kan zetten zodat een tafel een hele serie teksten uit laat de zij zelf de wereld van fictie ontdekken onder leerlingen uitleggen wat fictie en wat non leiding van de deskundige en enthousiaste fictie is gids die hun leraar is p 5 ik begrijp niet dat 4 mondelinge verhalen laat leerlingen hun die deskundige leraar die literatuur onderwijst lievelingsverhaaltjes vertellen uit hun eigen zich zou moeten generen voor het feit dat hij kindertijd waarom vinden ze die zo mooi wie af en toe frontaal lesgeeft waarom mag je vertelde ze in welke situatie werden ze meestal eigenlijk nooit frontaal lesgeven zoals verteld welke verhalen worden er nog steeds nawinkels zelf ook opmerkt onderwijs dat bij de leerlingen thuis verteld p 24 leerlingen niets nieuws leert mag die naam 7 strips knip de plaatjes van een korte strip los niet hebben p 5 het is duidelijk nawinkels en laat de leerlingen de plaatjes in de goede is de goede fee bij de geboorte van doorn volgorde leggen hoe vind je die goede volg roosje hij zal het mij niet kwalijk nemen dat orde p 27 ik in de bespreking van het leerplan de rol van to dagboek de leerlingen houden gedurende de boze fee wil spelen een afgesproken tijd een of twee weken zelf 1995 3 moer i i i een dagboek bij en wisselen dat later uit met leerplan zonder leers tot een of meerdere leerlingen p 3 r 1 2 taalgebruik de leerlingen zoeken bijvoorbeeld de samenstellers van het leerplan merken in beeld in de bibliotheek of noemen een boek hun inleiding op dat voor veel docenten in de dat ze erg moeilijk vinden hieruit wordt het basisvorming fictie een nieuw vakonderdeel is eerste stuk gelezen de vragen waarom het had nawinkels het in zijn voorwoord niet moeilijk is vindt iedereen dat en waarom over de deskundige leraar juist hun willen zij de schrijver het op deze manier heeft de helpende hand bieden zij merken op dat geschreven worden besproken en vervolgens in eerdere publikaties van de slo al globale proberen de leerlingen het gelezen stuk in schetsen van fictie onderwijs werden gegeven eigen woorden te zeggen of op te schrijven dit leerplan gaat volgens hun zeggen veel p 33 dieper op het onderwerp in aan het ontwikkelen perspectief laat de leerlingen bij verschillende kanten van het leerplan ging onder andere striptekeningen aangeven met welke vorm van een kleinschalig stand van zaken onderzoek optisch perspectief ze te maken hebben kijk vooraf een verslag van dit onderzoek is verker of vogelperspectief of neutraal en wat de meld in een artikel van martien de boer in afstand is tot het onderwerp van detail tot moer 1992 7 p 25 3 258 het was natuurlijk extreem totaal p 38 interessant na te gaan of dat wat in het onder 8 afloop en begin laat de leerlingen plaatje voor zoek naar voren kwam terug te vinden is in plaatje een strip lezen en stoppen op het het uiteindelijke leerplan moment dat ze zeker denken te weten hoe het in 1992 zou ik als leraar nederlands die verhaal afloopt ze vertellen en hoe het einde er overtuigd is van het belang van jeugd literatuur uit ziet en lezen dan verder om hun idee te tuur voor de persoonswording van de leerling controleren p 42 gen en voor de cultuur waarin deze leerlingen z9 een keus leren maken laat leerlingen aan een leven nog enige hoop op een helder even flink aantal vrienden vriendinnen school belangrijk leerplan hebben gekoesterd na het genoten zusjes en broertjes neefjes en nicht lezen van het leerplan dat in december 1993jes vragen om een heel mooi boek verhaal verscheen is mijn hoop wel vervlogen de gedicht liedje te noemen uit de lijst die zo boer 1992 een duidelijke doelstelling is ontstaat kiezen ze een

titel om zelf te lezen ze onontbeerlijk voor een leerplan alleen al noteren van wie de tip kwam en waarom ze dit omdat je moet aangeven waar de leerstof die werk gekozen hebben p 43 in het leerplan beschreven en gepland wordt toe moet leiden p 25 3 en het leerplan in hoofdstuk 4 worden drie modellen met moet dus vooral duidelijke suggesties bevatten verschillende onderwijskundige uitgangspunten voor leerstof op het gebied van strips poëzie ten voor planning van de leerstof gegeven tv series en films dagboeken en toneel het eerste model gaat uit van de fictie lijn in p 256 dit leerplan biedt geen leerstof de de gebruikte methode het tweede model schrijvers zeggen er bewust voor gekozen te sluit aan bij de traditie van thematisch cursussen hebben geen titels van films tv series boeken risch onderwijs en geeft aan hoe de leerstof in en auteursnamen te noemen zij vinden het een klassikale cursus en met individuele niet aan de slovoorkeuren uit te spreken wat opdrachten rond thema's verwerkt kan worden blijft er dan voor leerstof over voor al die den het derde model schetst hoe fictie docenten voor wie fictie een nieuw vak onderwijs gecombineerd kan worden met de onderdeel is de lessuggesties staan bol van de vakonderdelen schrijven lezen spreken en termen boeken verhalen fragmenten luisteren en met andere vakken gedichten die de docent de leerlingen aan hoofdstuk 5 tenslotte geeft een lijst met moet reiken de drie auteurs samen moeten publicaties rond leesonderwijs en een overzicht in staat zijn verder te kijken dan hun zicht van instellingen die zich bezighouden eigen voorkeuren mijns inziens verwacht die met onderwijsverzorging pedagogische docent juist veel titels bundels auteurs enzovoort leesbevordering boekpromotie en audio voort hij moet immers lesgeven de samen visuele vorming stellers van het leerplan zijn kennelijk niet op 112 meer 1995 3 de hoogte van het verschil tussen noemen en zijn zeker bruikbaar andere geven aan dat de voorschrijven wat is er op tegen op grond schrijvers van het leerplan er toch van uitgaan van argumenten namen te noemen dat leerlingen al doende wel het een en ander ook ten aanzien van de planning doelen leren wat bijvoorbeeld te denken van een de samenstellers hier op leerstofordening opdracht als laat de leerlingen een script blijft dit leerplan onder de maat het spreekt maken voor een film p 9 ga er maar aan zich niet uit over de wijze waarop de kern staat aan als docent en als leerling doelen over de verschillende leerjaren kunnen het leerplan zou ook bruikbaar moeten zijn worden verdeeld bij geen enkele lessuggestie bij het opdoen van ideeën zowel voor de start wordt ook maar bij benadering aangegeven van het fictie curriculum als voor aanpassing op welk moment in het leerplan deze suggesties van bes taand fictie onderwijs p 9 maar dit tie aan de orde zou kunnen komen en hoe leerplan staat al vol losse niet uitgewerkte veel tijd een docent er dan aan zou kunnen ideeën wat moet ik als docent met nog meer besteden ideeën en moet ik een fictie curriculum de boer 1992 40 van de problemen is starten hoe start je eigenlijk een curriculum inhoudelijk van aard men vindt dat er te weinig curriculum dit is toch een leerplan ik moet daar niet geschikt lesmateriaal is en met name de als docent mee aan het werk kunnen en het docenten vinden bovendien het niveau gaat nog verder in het kader van scholing van het bestaande materiaal te hoog 90 van welke scholing kan leerstof uitgewerkt worden de respondenten vraagt om beter of meer les den tot een les serieks daarbij titels van materiaal 8 7 vindt een overzicht van fictiewerken zoeken

waarmee de l eerstof mogelijke leerstof wenselijk de boer geeft behandeld kan worden er mo e t een voor het in haar conclusie dan ook aan wat voor karak betreffende onderwij stype adequate planning ter het leerplan moet hebben het moet kun gemaakt worden p 9 dit alles verwa cht ik nen fungeren als ideebron en verschillende nu precies van een le e rplan keuzemogelijkheden bieden voorbeeldles materiaal zal zeker in een behoefte voorzien toetsin g p 2 58 waar leraren behoefte aan hebben is duidelijk martien de boer heeft dat begrepen toetsing en afsluiting van de basisvorming zijn waarom is hier in het leerplan dat goed een zaken waar we nog niet in de praktijk mee jaar later verschijnt dan niets van terug te vin geconfronteerd zijn we hebben de eindtoet den het kan toch niet de bedoeling zijn dat sen van het cito het onderdeel fictie komt docenten nog steeds onwetend moeten daar ni e t in voor ik verwacht in een leerplan wachten op de door de slo te ontwikkelen van de s l o dan enige z innige opmerkingen fictielessen die direct in het verlengde van dit aan te treffen over het toet sen van fictie leerplan liggen lessen die onder de titel fictie helaas komen de s chrijvers nie t verder dan de voor de basisvorming als leerboek zullen ver opmerking dat het voorwaarde is dat de leer schijnen ik heb moeite met deze kop lingen vooraf weten op welke aspecten ze pelverkoop de nadere uitwerking van het beoordeeld zull en worden en dat er in het leerplan had mijns inziens de kern van het voorafgaande onderwijs voldoende aanda c ht leerplan moeten vormen voor deze aspect en is geweest p 53 het karakter van het leerplan co n clu sies volgens de samen ste ll ers kan dit leerplan het leerplan fictie in de basisvorming mag gebruikt worden als aanvulling op het taal mijns inziens de naam leerplan niet dragen boek en als vulling voor het rooster onge het gaat om een leerplan met lessuggesties ik twijfeld waar grijp maar een suggestie en geef moest bij het doornemen steeds denken aan een lesje is dat dan een zinvoll e vulling ben interkom dat in de jaren zeventig geregeld ver je dan bezig met het uitvoeren van een longi scheen een stencil vol nuttige lesideeen maar tudinaal leerplan een leerplan waarbij over de geen leerplan structuur is nagedacht sommige suggesties fictie onderwijs heeft in dit leerplan hoofd 1995 3 moer 113 zakelijk betrekking op dat wat leerlingen zien de literatuurmuu r op tv en video dat literatuuronderwijs ver breed wordt naar andere media is nuttig maar mijns inziens staat in dat onderwijs het lezen van literaire teksten nog steeds centraal voor maeike bosma veel leerlingen ongeveer 60 van de school bevolking is het literatuuronderwijs in de basisvorming de laatste kans om met jeugd literatuur in aanraking te komen een docent die goed geschoold is op het hella s haas s e trans it amsterdam querido gebied van de jeugd literatuur leest niets 1994 96 blz nieuws in dit leerplan een docent die in het kader van de basisvorming les moet gaan geven over dit vakonderdeel weet nu nog niet d oelgroep 4xv s xv 6v tijd 20 minuten les wat hij moet materiaal 3 voorlee sfragmenten p 7 8 zwarte wo ll en leggings tot e n met verse koffie en inmiddels hebben we in de vakgroep neder geroosterd brood zoals vroeger p 13 i5 lands van de scholengemeenschap waar ik les zij had het destijds tot en met en ho e kon ge ef een eigen leerplan voor het literatuur het ergste van all es gewe ld uitgebannen wor onderwijs ontwikkeld daarvoor hadden we den p 3o tot en met 33 dit slo leerplan niet nodig het eerste fragment is hiernaast afgedrukt planning i de docent vertelt dat het verhaal gaat over

een meisje dat aankomt op het station in Amsterdam en leest het eerste fragment voor de leerlingen krijgen de opdracht schrijf op waar en waarom het meisje op reis is geweest 2 in een kort klasgesprek wordt aan de hand van de antwoorden van de leerlingen de voor geschiedenis van het meisje besproken iks die eigenlijk Xenia heet is van school gegaan iks heeft haar twee vrienden Alma en Daan omgepraat om met haar mee te gaan 3 de docent leest het tweede fragment voor in een klasgesprek wordt aan leerlingen gevraagd om hierop te reageren wat vinden zij ervan om van school af te gaan zouden zij daar andere redenen bij hebben dan iks 4 de docent vertelt nu het vervolg van het verhaal iks en haar vrienden hebben een tijdje samengewoond en iks is toen alleen gaan reizen nu is ze teruggekomen en op zoek naar haar oude vrienden ze wil graag weten wat er van hen geworden is kort na haar aankomst ziet ze Daan die junk is geworden geschrok 114 moer 1995 3